

[Národní sbírka slabikářů v Pedagogické knihovně J. A. Komenského](#) [1]

Autor:

- [VANÍČKOVÁ MAKOSOVÁ, Edita](#) [2]

Číslo:

- [2022, ročník 31, číslo 1](#) [3]

Rubrika:

- [Trendy v knihovnách](#) [4]

Klíčová slova:

- [Národní pedagogická knihovna a muzeum J. A. Komenského](#) [5], [slabikáře](#) [6]

Region:

- [01 Praha](#) [7]

Napadlo vás někdy, jak vzniklo přirovnání „tváře jako slabikáře“? U nás v knihovně už to nyní víme. Na konci ledna se nám totiž v rámci akce nazvané Národní sbírka slabikářů sešlo několik beden slabikářů a učebnic.

Akviziční výzva aneb Nemáte na půdě „červené slabikáře“?

Na počátku této netradiční akviziční výzvy, kterou na přelomu roku organizovala [Pedagogická knihovna](#) [8], stál povzdech historiků [Pedagogického muzea](#) [9], že jim ve sbírkách chybí „červené slabikáře“. Někteří z pamětníků si na jejich podobu ještě možná vzpomenu. Slabikáře autorského týmu editorky Jarmily Hřebejkové vydávané Státním pedagogickým nakladatelstvím v 50. a 60. letech vycházely v mnoha vydáních. Měly velmi výraznou červenou obálku, budovatelský étos a ilustracemi je doprovodil výtvarník Václav Junek. A právě vzhledem k tomu, že slabikáře vycházely ve statisícových nákladech a v mnoha vydáních, naše úvahy vedly k tomu, že řada těchto slabikářů možná leží na půdách bývalých žáčků, jejich dětí a dnes již i vnuků.

Proto jsme vyzvali veřejnost, zda by nebyla ochotna takový rodinný poklad věnovat do sbírek Pedagogického muzea.

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ
MUZEUM A KNIHOVNA
J. A. KOMENSKÉHO

prodlouženo do konce ledna 2022

vyhlašuje

NÁRODNÍ SBÍRKA SLABIKÁŘŮ

a starých učebnic

Máte doma staré slabikáře, čítanky či učebnice?
Chcete jimi obohatit naše sbírky?

Od 29. 11. do 23. 12. 2021

vám vaši starou knihu vyměníme za novou!

Knihy od vás rádi přijmeme v Pedagogické knihovně J. A. Komenského, Jeruzalémská 12, Praha 1, půjčovna 2. patro.
V knihovně dodržujeme všechna hygienická opatření.

[10]

Plakát k akci Národní sbírka slabikářů

Unikátní sbírka historických učebni a slabikářů

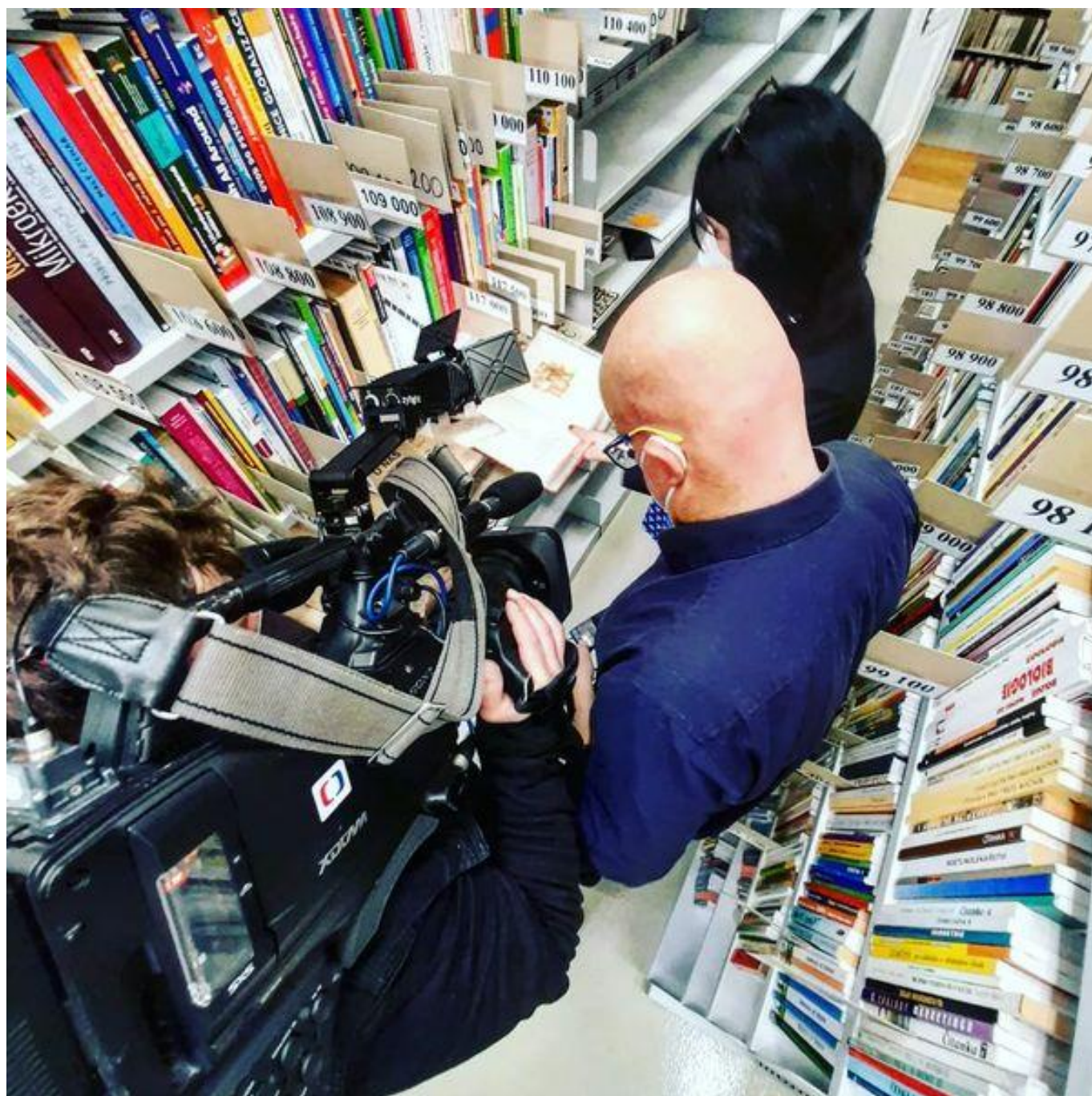
Naše knihovna buduje po již více než sto let unikátní sbírku historických učebnic a slabikářů. V současné době obsahuje více než 80 tisíc exemplářů. Do speciální sbírky pedagogické knihovny dokumentující učebnicovou tvorbu se řadí jak učebnice pro všechny typy škol poskytující základní a střední vzdělání, tak vysokoškolské učebnice a skripta, dále pak teoretické publikace, učební plány a metodické příručky.

Historická část učebnicové sbírky zahrnuje kromě ojedinělých cizojazyčných publikací v originále z konce 18. století rozsáhlý fond učebnic vyučovacích předmětů různých typů a stupňů škol vydávaných na historickém teritoriu českých i slovenských zemí po celé 19. století a v první polovině 20. století. K učebnicím matematiky, katechismu, humanitních, výchovných, esteticko-výchovných a přírodovědných předmětů sestaveným v českém, německém a slovenském jazyce se řadí učebnice národnostních menšin žijících na našem území a okrajově i učebnice zahraniční provenience. Fond pedagogické knihovny obsahuje retrospektivní bibliografie českých učebnic všech významných vyučovacích předmětů z období od první poloviny 19. století do počátku 50. let 20. století. Právě podle těchto bibliografií postupujeme dnes při výběru titulů k digitalizaci. Ve fondu učebnic nalezneme i více než 750 slabikářů, které tvoří dvě základní sbírky. Do první z nich patří historické slabikáře z let 1547–1950, do druhé pak slabikáře z období od roku 1950 po současnost.

Akviziční výzvu jsme proto neomezovali pouze na staré slabikáře, ale rozšířili jsme ji též na exempláře učebnic vydaných do roku 1989.

Do knihovny a muzea přibylo téměř 700 nových exemplářů

Zájem veřejnosti byl velký. Jistě pomohla i [reportáž České televize](#) [11], která byla odvysílána v hlavním zpravodajském pořadu.

[12]

Z natáčení reportáže České televize

Lidé přinášeli nejen jednotlivé knihy, ale často i celé soubory. Nezřídka nám věnovali i sbírkové předměty, např. staré dřevěné penály, školní sešity i různé rarity, např. dokument udělující třídní důtku či soubory cvičných písmen.

Do fondu knihovny a muzeálních sbírek jsme takto získali 690 exemplářů, které nyní procházejí kontrolou restaurátorského oddělení. Zhruba polovina knih bude zařazena do unikátního fondu historických učebnic, které knihovna zpřístupňuje prezenčně a výjimečně i absenčně svým čtenářům. Druhá část obohatí sbírky Pedagogického muzea J. A. Komenského a stane se součástí stálé expozice dějin pedagogiky.

[13]

Některé cenné úlovky, včetně žádaného „červeného slabikáře“

Naše poděkování směřuje všem, kteří nám svým darem přispěli.

Obrazový doprovod pochází z Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského.

URL zdroje: <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2022-rocnik-31-cislo-1/narodni-sbirka-slabikaru-v-pedagogicke-knihovne>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2022-rocnik-31-cislo-1/narodni-sbirka-slabikaru-v-pedagogicke-knihovne>
- [2] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/autori/vanickova-makosova-edita>
- [3] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2022-rocnik-31-cislo-1>
- [4] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/rubriky/trendy-v-knihovnach>
- [5] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/narodni-pedagogicka-knihovna-muzeum-j-komenskeho>
- [6] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/slabikare>
- [7] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/regiony/01-praha>
- [8] <https://www.npmk.cz/knihovna>
- [9] <https://www.npmk.cz/muzeum>
- [10] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/905/vanickova1.jpg>
- [11] https://ct24.ceskatelevize.cz/3425570-muzeum-a-knihovna-hledaji-historicke-slabikare?fbclid=IwAR2vRs1U1H1X0KPH-AVNDyFBjWjykJUEPqjZm_JUHMdSsQspMixbUGiIQk
- [12] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/905/vanickova3.jpg>
- [13] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/905/vanickova2.jpg>